

Sygn. akt III KK 207/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)

SSN Józef Dołhy (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gierszon

Protokolant Łukasz Biernacki

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Aleksandra Herzoga
w sprawie Z. S.

skazanego z art. 178a § 4 kk z zast. art. 4 § 1 kk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 2 lutego 2017 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w O.

z dnia 23 lutego 2016 r., sygn. akt II Ka .../16,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w W.

z dnia 11 sierpnia 2015 r., sygn. akt II K .../15,

**uchyla zaskarżony wyrok oraz utrzymany nim w mocy wyrok
Sądu Rejonowego w W. i sprawę przekazuje do ponownego
rozpoznania sądowi pierwszej instancji.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sadu Rejonowego w W. z dnia 11 sierpnia 2015 r. Z. S. uznany
został za winnego popełnienia występkę z art. 178a § 4 k.k. polegającego na tym,

że „w dniu 11 stycznia 2015 roku ok. godz. 16⁵⁰ w W. na ul. [...]w ruchu lądowym kierował samochodem marki Nissan Micra będąc w stanie nietrzeźwości, mając 0,89 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, przy czym czynu tego dopuścił się będąc uprzednio skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w W. za kierowanie samochodem w stanie nietrzeźwości”, i za to na podstawie art. 178a § 4 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wymierzono mu karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, zaś na podstawie art. 42 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 7 lat. W apelacji od tego wyroku oskarżony podniósł zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, kwestionując swoje sprawstwo, jak też rażące surowości kary. Sąd Okręgowy w O., wyrokiem z dnia 23 lutego 2016 r., utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

W kasacji od powyższego wyroku obrońca skazanego zarzucił rażąco obrazę prawa procesowego – art. 433 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. poprzez niedokonanie należytej kontroli odwoławczej; wskazał na bezwzględny powód odwoławczy – art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. – utrzymanie w mocy wyroku w sytuacji gdy sąd pierwszej instancji rażąco naruszył art. 79 § 1 pkt 3 i 4 oraz § 4 k.p.k. i art. 6 k.p.k. poprzez zwolnienie z obowiązków obrony obrońcy z urzędu wyznaczonego ze względu na wątpliwości co do stanu zdrowia psychicznego oskarżonego, z powodu złożenia przez oskarżonego dnia 24 czerwca 2015 roku na posiedzeniu tego Sądu oświadczenia o ustanowieniu obrońcy z wyboru, w sytuacji gdy skazany finalnie nie ustanowił sobie obrońcy z wyboru, a treść opinii sądowo-psychiatrycznej z dnia 4 marca 2015 roku nie dawała podstaw do cofnięcia oskarżonemu obrońcy z urzędu, co skutkowało przeprowadzeniem postępowania sądowego bez udziału obrońcy, mimo że zachodził wypadek obrony obligatoryjnej przewidziany w art. 79 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k.; nadto obrazę art. 451 k.p.k. w zw. z art. 16 § 2 k.p.k. poprzez niezawiadomienie Z. S. przez Sąd odwoławczy o przysługującym mu uprawnieniu do osobistego reprezentowania na rozprawie odwoławczej swoich interesów, co w konsekwencji stanowiło rażące naruszenie przepisów postępowania karnego kwalifikowane jako bezwzględna przyczyna uchylenia orzeczenia określona w art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie obu wyroków i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w W.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Okręgowej w O. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Na rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o uwzględnienie kasacji, uchylenie wyroków w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w W.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja zasadnie wskazuje na uchybienie określone w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k., należało zatem – w trybie art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. – ograniczyć rozpoznanie kasacji tylko do tego uchybienia.

Bezsporne jest, że w toku postępowania przygotowawczego wyznaczono oskarżonemu obrońcę z urzędu ze względu na wątpliwości co do stanu zdrowia psychicznego oskarżonego. Biegli lekarze psychiatrzy w opinii z dnia 4 marca 2015 r. stwierdzili, że poczytalność oskarżonego w chwili czynu, jak i postępowania nie budzi wątpliwości (k. 26 – 28). W toku posiedzenia w dniu 24 czerwca 2015 r. Sąd zwolnił obrońcę z urzędu z jego obowiązków na tej podstawie, że oskarżony oświadczył, iż ustanowi sobie obrońcę z wyboru (k. 56). W toku dalszego postępowania przed sądem zarówno pierwszej instancji, jak i sądem odwoławczym, oskarżony nie miał obrońcy.

Skarżący trafnie podnosi, że doszło do naruszenia zasad określonych w art. 79 § 4 k.p.k. W świetle treści tego przepisu uznając za uzasadnioną opinię biegłych lekarzy psychiatrów, że czyn oskarżonego nie został popełniony w warunkach wyłączenia lub znacznego ograniczenia zdolności rozpoznania znaczenia czynu lub kierowania swoim postępowaniem i że stan zdrowia psychicznego oskarżonego pozwala na udział w postępowaniu i prowadzenie obrony w sposób samodzielny i rozsądny, Sąd orzeka, że udział obrońcy nie jest obowiązkowy. Prezes Sądu albo Sąd zwalnia wówczas obrońcę z jego obowiązków, chyba że zachodzą inne okoliczności przemawiające za tym, aby oskarżony miał obrońcę wyznaczonego z urzędu.

W realiach sprawy Sąd Rejonowy mógł zwolnić obrońcę z urzędu z jego obowiązków tylko wtedy, gdyby stwierdził, że wystąpiły przesłanki wskazane w art. 79 § 4 k.p.k. Sąd Rejonowy w W. nie wypowiedział się w tej kwestii w żaden

sposób, zaś za podstawę zwolnienia obrońcy z urzędu przyjął jedynie oświadczenie Z. S., że będzie korzystał z pomocy obrońcy z wyboru.

Konsekwencje powyższego są jednoznaczne – obrona obligatoryjna w rozumieniu art. 79 § 1 pkt 3 i § 3 k.p.k. trwała nadal. Procedowanie Sądu I instancji oraz Sądu odwoławczego (art. 450 § 1 k.p.k.) bez udziału obrońcy stanowiło zatem uchybienie mające postać bezzwzględnej przyczyny odwoławczej w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k.

Z tych względów należało uchylić zaskarżony wyrok oraz utrzymany nim w mocy wyrok Sądu Rejonowego i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

kc